

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Meubeltapisserieën in de Nederlanden en Frankrijk vanaf de late
middeleeuwen tot 1900 : aspecten van productie, iconografie,
distributie en gebruik**

Mertens, W.J.J.

Citation

Mertens, W. J. J. (2008, February 20). *Meubeltapisserieën in de Nederlanden en Frankrijk vanaf de late middeleeuwen tot 1900 : aspecten van productie, iconografie, distributie en gebruik*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/12606>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/12606>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Stellingen horende bij het proefschrift

**Meubeltapisserieën in de Nederlanden en Frankrijk
vanaf de late middeleeuwen tot 1900.
Aspecten van productie, iconografie, distributie en gebruik**

Wim Joanna Julien Mertens

Meubeltapisserieën die inhoudelijk assorteren met een wandtapijtserie zijn eerder de uitzondering dan de regel.

Doorgaans werden meubeltapisserieën in een West-Europees interieur steeds samen met ander textiel gebruikt.

Tijdens de periode van de Constituante (1789-1791), de wetgevende vergadering ingesteld tengevolge de revolutie, bleven de organisatie en werkomstandigheden in de Franse tapisseriemanufacturen gehandhaafd en werd er meubeltapisserie geweven naar bestaande patronen. Gedurende het bewind van de Nationale Conventie (1792-1795) met de radicalisering van de revolutie en het uitbreken van de oorlog tussen Frankrijk en de conservatieve mogendheden was er een terugval in de productie, al bleef de organisatie van de manufacturen wezenlijk dezelfde en bleven de meubelpatronen in gebruik.

Meubeltapisserieën uit de manufacturen van de Gobelins en Beauvais werden pas voor het eerst op ruime schaal aangewend in de Franse vorstelijke residenties tijdens het bewind van keizer Napoleon I.

De productie van meubeltapisserieën - hoewel ze steeds in kleinere of grotere mate deel uitmaakte van de totale weefactiviteit in de Franse en Nederlandse tapisseriemanufacturen - kende de grootste bloei in de Franse commerciële tapisserieweverijen in de tweede helft van de negentiende en de vroege twintigste eeuw.

In een artikel omtrent tapisserie in Nederlandse interieurs ca. 1860-1900, verschenen in het *Leids Kunsthistorisch Jaarboek*, volume 14, 2007, wijst Hillie Smit terecht op de veranderende mode als oorzaak van de teruggang van de Franse wandtapijtproductie bij het begin van de negentiende eeuw. Maar minstens even belangrijk was het heersende sociaal-economische klimaat waardoor de manufacturen kampten met een voortdurend gebrek aan goede grondstoffen, nieuwe patronen, geschoolde werkrachten en afzetmogelijkheden.

Zowel archivalia als bewaarde ameublementen tonen aan dat de hardnekkige idee dat meubelbekledingen in tapisserie en borduurwerk met menselijke voorstellingen bij zitmeubelen enkel gebruikt werden op de ruggen en niet op de zittingen, recentelijk nog terug te vinden in een catalogusbijdrage in de *Riggisberger Berichte* volume 12, 2005, onjuist is.

Terwijl in de Noord-Nederlandse steden tijdens de eerste helft van de zeventiende eeuw andere geweven stoffen dan wandtapijten met uitzondering van het Stadhoudershof in het interieur zeldzaam waren, konden die in een Zuid-Nederlandse handelsstad als Antwerpen op meer regelmatige basis worden aangetroffen in de huizen van adel en burgerij en dit in uiteenlopende materialen waaronder *carpet*, tapisserie van Bergamo, *dornix*, laken en bedrukt linnen.

Bij het opstellen van de begroting van de restauratie/conservatie van een historisch interieur zou ook de kostprijs van de nazorg, met name wat betreft de textiel, in rekening dienen te worden gebracht.

Het ongenueanceerde vooroordeel waarbij kunstnijverheid met burgerlijkheid, in het bijzonder textiel met dameshandwerkjes, wordt geassocieerd bemoeilijkt de fondsenwerving voor wetenschappelijk onderzoek terzake bij een overheid die zich vandaag de dag als trendy en progressief wil profileren.

Een nauwere samenwerking tussen de lokale culturele centra in Vlaanderen en de schooldirectie van het basisonderwijs zou ertoe moeten leiden dat jonge kinderen de kans krijgen om minstens één maal per semester een theatervoorstelling, culturele happening of klassiek concert bij te wonen om zo hardnekkige vooroordelen hieromtrent te ontcrachten en de drempel tot cultuurdeelname te verlagen.

Gratis openbaar vervoer leidt niet tot een betere sociale integratie van kansarmen.